

FORSLAG TIL UTTATELSE OM STATLIG MEDFINANSIERING TIL NITROGENRENSING

Det legges fram et forslag til uttalelse om betydningen av statlig medfinansiering og samarbeid om nitrogenrensing og etablering av større regionale renseanlegg. Målet er å støtte og forsterke to initiativer fra henholdsvis Hamarregionen/Innlandet og Asker kommune med flere tilknyttet Veas.

Forslaget til uttalelse bør ses i sammenheng med sak 27/25 politisk håndnotat om Oslofjorden og sak 28/25 Interessepolitisk arbeid opp mot statsbudsjettet 2026 samt Storting og regjering 2025-2029.

Forslag til uttalelse

Oslofjorden er i en alvorlig økologisk krise. Overgjødsling, oksygensvikt og tap av arts mangfold truer fjorden andre sårbare vassdrag, både som naturressurs og som rekreasjonsområde. Dette er grundig dokumentert av både Miljødirektoratet, Havforskningsinstituttet og Klima- og miljødepartementet selv. Fjorden er syk, og tiltak er tvingende nødvendige.

Blant de viktigste tiltakene som er identifisert, står reduksjon av næringssalter fra kommunalt avløpsvann helt sentralt. Krav om nitrogenrensing er nå varslet for alle store renseanlegg i Oslofjordens nedbørsfelt. Det er en bred politisk enighet om at fjorden må reddes.

Osloregionen IPR støtter fullt ut initiativene fra både Hamarregionen og kommunene rundt Oslofjorden, som peker på behovet for en statlig tilskuddsordning for nitrogenrensing. Vi viser særlig til erfaringene fra Mjøsaksjonen, hvor staten tok en ledende rolle i et spleiselag med kommuner og næringsliv. En tilsvarende modell er nødvendig for å sikre målrettet innsats og bærekraftige løsninger for Oslofjorden.

Vi viser også til konseptutredningen for et stort regionalt renseanlegg på Tofte, utarbeidet av Veas og 14 kommuner i Oslofjordens nedbørsfelt. Rapporten viser at det er teknisk mulig å etablere et felles anlegg med høy rensegrad og kapasitet til å møte både dagens og fremtidige krav – inkludert rensing av medisiner og mikroforurensning. Et felles anlegg på Tofte vil gi større miljøgevinst enn summen av lokale løsninger. Dette og andre renseanlegg krever investeringer, som utgjør større kostnader enn kommuner med dagens økonomi kan håndtere.

Osloregionen IPR etterlyser at Staten tar et helhetlig ansvar, bidrar med finansiering og skaper forståelse for felles løft for Oslofjorden og for vannkvaliteten i vann og vassdrag i hele nedbørsfeltet. Mange kommuner står overfor betydelige investeringer knyttet til renseanlegg. Det er positivt med tilskuddsordning til kommunene for planlegging og prosjektering. Osloregionen IPR mener at det også er behov for økonomisk støtte til etablering av avløpsrenseanlegg.

Osloregionen IPR ber derfor om at:

1. Staten tar en tydeligere rolle i å koordinere og samordne innsatsen for fjorden enn dagens organisering som fører til fragmenterte og suboptimale løsninger
2. Statlige midler avsettes til utredning og etablering av regionale renseanlegg som imøtekommer dagens og fremtidens krav til rensing, samt utvikle langsiktige tilskuddsordninger for nitrogenrensing og miljøtiltak i hele Oslofjordens nedbørsfelt
3. Utredning av kostnadsdeling etter modellen fra Mjøsaksjonen
5. Det vurderes en midlertidig justering av selvkostregelverket for å muliggjøre raskere gjennomføring